

Toetsing van die Tiende Lering

’n Aanhaling van wat ’n sekere leraar oor tiendes te sê het:

*“It is quite easy to prove from God’s Word that **the tithe is exactly 10 per cent**”*

(John Avanzini, *God’s Debt Free Guarantee*, pp.56, my beklemtoning).

Is dit werklik so maklik om te bepaal of dit *“**exactly 10 per cent**”* is?

Die volgende is die proeftekse wat gewoonlik gebruik word om die betaal van tiendes te regverdig: **Genesis 14:17-20, Genesis 28:20-22, Maleagi 3:7-10 en Matteus 23:23.**

Kom ons bekyk elkeen van naderby.

Daar moet heel aan die begin verstaan word dat Israel in die Ou Testament geregeer was deur ’n priesterorde wat deur ’n tiendestelsel onderhou moes word.

(1). Maleagi 3:7-10 (Vers 10 is die teks wat die meeste deur tiendeleraars gebruik word).

“Bring die hele tiende na die skathuis, sodat daar spys in my huis kan wees ...”

Om die konteks van **Maleagi 3:7-10** te verstaan is dit nodig om na die gedeelte in die Bybel te kyk waar die wet van die tiende ingestel word.

Numeri 18 is die logiese gedeelte van die Bybel waar ’n studie van die onderwerp van tiendes moet begin, want in hierdie gedeelte word die tiende stelsel ingestel en word daar gespesifiseer hoe dit toegepas moet word.

Waar het die priesters gewoon?

Om die tiende stelsel reg te verstaan is dit nodig dat ons weet waar die Leviëte gewoon het. Die Leviëte het nie in Jerusalem gebly nie en omdat hulle nie grond en huise kon besit nie moes spesiale dorpe en woonplekke van die ander stamme van Israel tot hulle beskikking gestel word (**Num. 18:20-23**):

*“En die Here het met Moses gespreek...Gee bevel aan die kinders van Israel dat hulle aan die Leviëte van hulle erflike besitting stede gee om te bewoon; ook moet julle weiveld rondom die stede aan die Leviëte gee. En die stede moet vir hulle dien om te bewoon; maar die weiveld wat daarby behoort, moet vir hulle diere en hulle besittings en lewende hawe wees” (**Num. 35:1-3**).*

*“Al die stede wat julle aan die Leviëte gee, moet wees agt-en-veertig stede, hulle saam met hulle weiveld” (**Num. 35:7**).*

Waarvan moes die priesters wat in die tempel diens gedoen het, leef?

*“En die priester, die seun van Aäron, moet by die Leviëte wees as die Leviëte die tiendes invorder, en die Leviëte **moet ’n tiende van die tiendes na die huis van onse God bring**, in die kamers van die skathuis” (**Neh. 10:38**, my beklemtoning).*

*“En die Here het met Moses gespreek en gesê: Jy moet ook met die Leviete spreek en aan hulle sê: As julle van die kinders van Israel die tiendes neem wat Ek aan julle van hulle as jul erfdeel gegee het, moet julle daarvan ‘n offergawe aan die Here afgee, ‘n **tiende van die tiende**....Só moet julle ook ‘n offergawe aan die Here afgee van al julle tiendes wat julle van die kinders van Israel neem, en julle moet daarvan die offergawe aan die Here aan die priester Aäron gee” (Num. 18:26-28, my beklemtoning).*

Die priesters wat in die tempel diens gedoen het moes van ‘n tiende van die hoof tiendes leef. Vir dié wat so graag **Maleagi 3:10** aanhaal om die gee van tiendes aan die kerk te regverdig, is seker verbaas om te verneem dat die “hele tiende” wat in vers 10 van **Maleagi 3** genoem word, na **die tiende van die tiendes** wat ingesamel moes word, verwys!

Waar moes die tiendes ingesamel word?

“...terwyl hulle, die Leviete, die tiendes sou invorder in al ons landboustede” (Neh. 10:37).

Weereens krap hierdie vers die teologie van die tradisionele tiendelering wat op **Maleagi 3:10** as ‘n proefteks gebou word, lelik om. Baie is verbaas om weereens te verneem dat die hoof tiende nooit na die skatkamer van die tempel geneem is nie! ‘n Tiende van die tiendes wat in hierdie dorpe ontvang is, moes dan na die stoorkamers van die tempel in Jerusalem geneem word. Dit is nogal ‘n openbaring dat die hoof Aäronitiese priesters wat die belangrikste diens in die tempel waargeneem het, nie die tiendes soos wat dit vandag populêr in baie kerke verkondig word, ontvang het nie! Die hoof tiendes is deur die Leviete in die 48 Levitiese dorpe opgeneem en net ‘n tiende daarvan is na die skatkamer in Jerusalem gestuur sodat die priesters wat daar diens gedoen het, daarvan kon leef (**Neh. 10:37**).

Hoe lank het die priesters in die tempel diens gedoen?

Ons lees in **1 Kronieke 24** dat daar **24 afdelings** onder die seuns van Aäron aangestel was wat deur die jaar as priesters in die tempel beurtdiens moes doen (**Neh. 10:34**). Hierdie stelsel was honderde jare daarna ten tyde van die aankondiging van die swangerskap van Elisabet, die moeder van Johannes die Doper, nog in plek.

*“Daar was in die dae van Herodes, koning van Judea, ‘n sekere priester met die naam van Sagaria, uit die afdeling van Abia (**1 Kron. 24:10**). En terwyl hy besig was om die priesteramp voor God te bedien **in die beurt van sy afdeling**...” (Luk. 1:5-8, my beklemtoning).*

As 24 afdelings elkeen deur die jaar ‘n beurt moes kry, beteken dit dat elke priester en Leviet in elke afdeling maar **ongeveer twee weke per jaar aktief in die tempel diens gedoen** het! Om hierdie rede is baie seker ook verbaas om te verneem dat die priesterlike bediening glad nie as ‘n model van “voltydse bediening” in die “huis van die Here” gebruik kan word nie.

Waaruit het die tiendes bestaan? Was geld betrokke?

As ons na die gedeeltes in die Ou Testament kyk waar die instelling van die tiende stelsel beskryf word, sien ons dat daar nêrens van geld melding gemaak word nie (**Num. 18, Lev. 27**). Daar word net van landbouprodukte soos koring, mos, olie, beeste en kleinvee gepraat (**2 Kron. 31:5-6**). Sommige redeneer dat geld nie genoem word nie omdat dit in daardie tyd nog nie algemeen beskikbaar was nie. Dit, beweer hulle, is die rede waarom daar van die produkte van die land gebruik gemaak moes word. Dié argument kan nie verdedig word as daar na die eerste paar boeke van die Bybel gekyk word nie. Ondersoek sal toon dat voor daar in **Levitikus 27** van tiendes gepraat word, die woord “geld” al meer as veertig keer in die Skrif voorkom. So byvoorbeeld kon slawe en grond vir geld gekoop word (**Gen. 17:12, Gen. 23:9-15**). Geld kon ook gebruik word om geloftes af te koop (**Lev. 27**) en boetes mee te betaal (**Ex. 21:35**). Ook met die telling van die volk Israel moes versoeningsgeld in die vorm van sikkels betaal word om te help met die bedieningswerk by die tabernakel (**Ex. 30:11-16**). Loskoping van eersgeborenes kon ook deur middel van geld geskied (**Num. 3:45-48**). Ook word daar in **Levitikus 25** breedvoerige riglyne gegee van hoe geld gebruik moes word by die koop en verkoop van eiendom.

ñ Ander logiese rede waarom die tiendes uit landbouprodukte moes bestaan, kry ons in **Deuteronomium 14:22-29**. Met betrekking tot die tiende wat in Jerusalem geëet moes word, verklaar die Skrif:

“As die pad vir jou te lank is, as jy dit (die tiende) nie kan vervoer nie, omdat die plek wat die Here jou God sal uitkies om sy Naam daar te vestig (Jerusalem) te ver van jou af is...dan moet jy dit tot geld maak en die geld in jou hand bind en na die plek gaan wat die Here jou God sal uitkies. Dan moet jy die geld gee vir alles wat jou hart begeer, vir beeste en kleinvee...” (Deut. 14:22-29).

As geld vir tiendes gebruik kon word, waarom moes dit weer vir vee en ander dinge omgeruil word? Die tiende moes as voedsel vir die priesters dien:

“Bring die hele tiende na die skathuis, sodat daar spys in my huis kan wees ...”(My beklemtoning)

Die feit dat onder andere beeste en kleinvee as tiendes gegee moes word, verklaar hoekom die weiveld om die Levitiese dorpe ook tot hulle beskikking gestel moes word; wanneer hulle nie tempeldiens gedoen het nie, moes sommige priesters seker op dié grond as veeboere diens doen.

Hoeveel persent was die “tiende” wat deur God ingestel is?

Vir dié wat **Maleagi 3:10** verkeerd interpreteer, moet die tiende 10 persent wees. So skryf een van die voorste tiende leraars, John Avanzini, byvoorbeeld in sy boek *God's Debt Free Guarantee*: *“It is quite easy to prove from God's Word that the tithe is exactly 10 percent”* (Bl. 56, my beklemtoning). Is dit “quite easy?” en is dit wat deur God voorgeskryf is? Kom ons kyk wat sê die Skrif.

(i). Daar was die eerste jaarlikse tiende wat na die dorpe van die Leviëte geneem moes word en waarvan hulle moes lewe (**Num. 18:21, Neh. 10:37**).

“Ek gee aan die kinders van Levi al die tiendes in Israel as erfdeel vir hulle dienswerk wat hulle verrig” (Num. 18:21).

‘n Mens moet aanneem dat hierdie ‘n jaarlikse tiende moes wees, aangesien dit van die produksie van die land moes kom en omdat daar net eenmaal per jaar geoes word.

(ii). ‘n Tweede jaarlikse tiende vir ‘n fees in Jerusalem (Deut. 12:5-7, Deut. 14:23).

“Maar die plek wat die Here julle God...sal uitkies om sy Naam daar te vestig om daar te woon, moet julle opsoek en daarheen moet jy kom. En daarheen moet julle jul brandoffers bring en julle slagoffers en tiendes...en daar moet julle voor die aangesig van die Here julle God eet en vrolik wees, julle en julle huisgesinne...” (Deut. 12:5-7, Deut. 14:23).

Terwyl die eerste tiende deur die volk Israel na die stede van die Leviëte geneem moes word (**Neh. 10:37**), moes die tiende wat in Deuteronomium 12 ter sprake is, na Jerusalem geneem word waar al die huisgesinne dit met die hou van ‘n fees kon eet en geniet.

(iii). Die Derdejaar tiende (Deut. 14:28-29, Deut. 26:12-13)

“Aan die einde van drie jaar moet jy uitbring al die tiendes van jou opbrings in dié jaar en dit in jou poorte wegsit; dan moet die Leviëte kom – omdat hy geen deel of erfenis saam met jou het nie – en die vreemdeling en die wees en die weduwee wat in jou poorte is, en hulle moet eet en versadig word...” (Deut. 14:28-29).

Anders as die eerste tiende wat in die dorpe van die Leviëte ingesamel moes word, en anders as die tweede tiende wat Jerusalem toe moes gaan vir ‘n fees, moes hierdie derdejaar tiende gebruik word om na die vreemdelinge, die weduwees en ander behoeftiges om te sien.

As al hierdie verse in verband met die tiendestelsel in ag geneem word, is daar geen regverdiging vir die selektiewe en eensydige manier hoe die tradisionele “tiende” deur leraars verkondig word nie. Watter beginsel van Bybeluitleg word deur hulle toegepas om uit so ‘n omvattende wet wat God self voorgeskryf het, ‘n eenvoudige stelsel voor te skryf wat “**exactly**” ò tiende is?

Die sewende jaar Sabbat en die Jubileum

Gedurende elke sewende en elke vyftigste jaar kon daar ook nie tiendes gehef word nie, omdat die grond dan ongeploeg en onproduktief moes lê om te rus.

“En ses jaar lank moet jy jou land besaai en die opbrings daarvan insamel; maar in die sewende moet jy dit ongebruik en braak laat lê, dat die arm mense van jou volk kan eet; en wat hulle laat oorbly kan die diere van die veld opeet. So moet jy doen met jou wingerd en jou olyfboom” (Ex. 23:10-12).

“ ’n Jubeljaar moet dit, die vyftigste jaar, vir julle wees. Julle mag nie saai nie, ook nie afoes wat dan opslaan of die druiwe van die onbesnoeide wingerdstok afsny nie” (Lev. 25:11).

Is daar iewers ‘n leraar wat die tradisionele tiendelering verkondig, wat iets van hierdie sewende en vyftigste jaar rusbeginsel in sy lering inkorporeer?

Wie word in Mal. 3 aangespreek?

Dit is nie net die gewone mense van Israel wat oor tiendes aangespreek word nie, maar ook die priesters!

“O priesters, wat my Naam verag...julle bring geroofde en lam en siek diere...” (Mal. 1:6, 13).

“En nou, priesters, tot julle kom hierdie gebod” (Mal. 2:1).

*“En as Ek ‘n Heer is, waar is die vrees vir my? sê die Here van die leërskaar **aan julle, o priesters**, wat my Naam verag! Maar julle sê: Waardeur het ons U Naam verag? Julle bring spys wat verontreinig is, op my altaar...(Mal. 1:6-7, my beklemtoning).*

Wat die sonde van die priester erger maak is die feit dat hulle God beroof het terwyl hulle by die altaar dien! Hierdie konteks word gewoonlik geïgnoreer as daar oor die vloeke van **Maleagi 3:9** gepreek word! As iemand vandag hierdie gedeelte wil gebruik om in die kerk oor tiendes te preek, is dit net logies dat dit nie net die gewone lidmate is wat aangespreek moet word nie, maar ook die priesterklas wat van die tiendes leef.

Eerlike, gesonde Skrifuitleg sal ‘n skrifgedeelte soos **Maleagi 3:8-10** nie in isolasie en uit konteks gebruik nie.

2. Gen. 14:17-20 – Abraham en Melgisédek

Abraham se betaling van ‘n tiende aan Melgisédek kan om die volgende redes nie gebruik word om ‘n reël vir die kerk op te bou nie:

(i). Nêrens in die konteks van **Genesis 14** lees ons dat God ‘n opdrag aan Abraham gee om aan Melgisédek, of aan enigiemand anders, ‘n tiende te betaal nie.

(ii). Die betaal van ‘n tiende van die buit was ‘n eenmalige gebeurtenis in die lewe van Abraham en nêrens in die Skrif lees ons dat dit ooit weer gebeur het nie. Wat sal gebeur as ons ook van ander geïsoleerde insidente in die Ou Testament gebruik maak om lering vir die kerk op te baseer? Moet ons byvoorbeeld iets vir die kerk aflei van God se opdrag aan Abraham om sy seun Isak te gaan offer?

(iii). As Abraham se tiende aan Melgisédek as ‘n voorbeeld gebruik word waarom tiendes aan die kerk betaal moet word, beteken dit - om konsekwent te wees met ons Bybeluitleg - moet 90% aan Satan gegee word, want in die konteks lees ons dat Abraham die res van die buit (nege tiendes) aan die koning van Sodom gegee het! (**Gen. 14:23-24**). Hy het dit gedoen

sodat hulle nie kon sê dat mense hom ryk gemaak het nie.

(iv). Abraham het 'n tiende van die **buit** wat hy by die heidense konings afgeneem het, aan Melgisédek gegee. Van sy eie eiendom het hy niks gegee nie! (**Heb. 7:4**). Weereens, wat moet die kerk hiervan aflei? Moet jy goed by ander mense afneem en 'n tiende daarvan vir die kerk gee?

(v). Nêrens in die Bybel lees ons dat God se seëninge aan Abraham afgehang het van die betaal van tiendes nie.

(vi). Heel waarskynlik het die ou Oosterse bepaling dat daar op oorlogsbuit belasting betaal moes word, 'n rol gespeel in wat in **Genesis 14** beskryf word.

(vii). Nêrens in die Skrif word hierdie voorval gebruik om Jode of Christene te motiveer om tiendes aan God te gee nie.

3. Genesis 28 – Jakob onderhandel met God

Net soos in die geval van Abraham, reageer Jakob hier ook nie op 'n bevel van God nie. Dit is Jakob self wat op sy eie inisiatief met God onderhandel. Hy maak hy 'n voorwaardelike ooreenkoms met God: God moet hom eers seën met kos en klere en hom beskerm, dan sal hy van wat hy ontvang, tiendes aan God gee (**Gen. 28:20-22**).

4. Jesus en die tiendes

“Wee julle, skrifgeleerdes en Fariseërs, geveinsdes, want julle gee tiendes van kruisement en anys en koljander, en die swaarste van die wet laat julle na: die reg en die barmhartigheid en die trou” (Matt. 23:23).

“Ek vas tweekeer in die week, ek gee tiendes van alles wat ek verkry” (Luk. 18:12).

Hierdie gedeeltes kan nie gebruik word om die betaling van tiendes in die Nuwe Testamentiese kerk te regverdig nie, aangesien dit betrekking het op die dispensasie van die Ou Testament. Van God se kant af gesien begin die Nuwe Testament eers op die oomblik van Jesus se sterwe aan die kruis:

“...want 'n testament is geldig by sterfgevalle, aangesien dit nooit van krag is solank as die testamentmaker nog leef nie” (Heb. 9:17).

Mattheüs 23:23 word graag aangehaal om die gee van tiendes te regverdig, maar die hele historiese konteks van die wet van Moses wat nog in **Mattheüs 22** en **23** van toepassing was, word geïgnoreer. Verwysend na hierdie Ou Testamentiese wet sê Jesus: **“Hierdie dinge behoort julle te doen sonder om die ander na te laat” (Matt. 23:23)**. Hoekom word daar op grond van **Mattheüs 23:23** aangedring dat tiendes betaal moet word, terwyl daar nagelaat word om aan te dring dat die **“ander”** dinge betreffende die wet waarna in dieselfde vers verwys word, nie ook onderhou word nie?

4. Die ryk jong man (Lukas 18:18-24) en Sageüs (Luk. 19:8):

“Nog een ding ontbreek jou – verkoop alles wat jy het, verdeel dit onder die armes, en jy sal ‘n skat in die hemel hê; kom dan hier, volg My” (Luk. 18:22).

Let op dat Jesus nie sê dat hy alles wat hy het moet verkoop en ‘n tiende daarvan aan die priesters in die tempel moet gee nie – hy moet die hele opbrengs aan die armes gee! Volgens wat vandag in sommige kringe verkondig word, sou ‘n mens verwag dat Jesus eerder sou moes beveel het dat dit na die tempel moes gaan. In ‘n soortgelyke geval, toe Sageüs sê dat hy die helfte van sy goed aan die armes gaan gee, het Jesus hom nie reggehelp deur vir hom te sê dat ‘n tiende na die tempel moes gaan nie! (Luk. 19:8).

Verandering van die Priesterskap noodsaak ‘n verandering van wet

Heb. 7:12 – *“Want met verandering van die priesterskap kom daar noodsaaklik ook verandering van wet...”*

Dit is moeilik om te verstaan hoekom enige bespreking aangaande die hou van die Sabbat en die betaal van tiendes, of enige ander aspek van die Wet, nie met ‘n bespreking van **Hebreërs 7:12** begin nie!

Die hele bespreking in die konteks van Hebreërs 7 maak dit duidelik dat die verandering waarvoor gepraat word, te doen het met die afskaffing van die Mosaïese wette. Jesus was van die stam van Juda en volgens die ou wet kon Hy nie as priester diens doen nie. Die oomblik toe Hy op die kruis sterf, is die Levitiese priesterskap afgeskaf en vervang met ‘n nuwe orde waarvan Jesus die Hoë Priester is. Met Jesus se dood en opstanding word die hele orde van die Ou Testamentiese priesterskap vervang met die Nuwe Testamentiese priesterskap van alle gelowiges (**1 Pet. 2:5,9; Open. 1:6, 5: 9-10**). Nêrens in die Nuwe Testament lees ons van ‘n wet wat beveel dat tiendes aan hierdie nuwe priesterorde betaal moet word nie.

Die tiendestelsel word afgeskaf en met die rentmeesterskapbeginsels van die nuwe genadebedeling vervang.

Rentmeesterskap – Om te Gee – Die Nuwe Testamentiese alternatief tot die tradisionele tiendelering

Die Onderliggende Beginsels

- (a) Om te gee is beter as om te ontvang (**Luk. 6:38**).
- (b) Jy moet volgens jou vermoë gee (**2 Kor. 8:12**).
- (c) Nie spaarsamig nie (**Mark. 12:43, 2 Kor. 8:3**).
- (d) Nie uit dwang nie (**2 Kor. 9:7**).
- (d) Soos elkeen in sy eie hart besluit (**2 Kor. 9:7**).
- (e) Met beplanning (**1 Kor. 16:2**).

Nêrens spesifiseer Paulus of enige van die ander skrywers van die Nuwe Testament enige spesifieke persentasie as ‘n vereiste nie. Die rykes en dié wat oorgenoeg het, moet bevry word van die wet van

om n t  n tiende te gee, terwyl die armes en behoeftiges bevry moet word van die verpligte gee van  n tiende, sodat hulle volgens hulle vermoë kan gee (**1 Tim. 6:17-18, 2 Kor. 8: 2-14**).

Bybelse prioriteite wanneer daar gegee word

(i). Sien om na die behoeftes van jou familie

Die Skrif leer ons dat as  n gelowige nie vir sy eie huisgesin sorg nie, hy die geloof verloën het en dat hy slegter as  n ongelowige is (**1 Tim. 5:8**).

(ii). Daar moet ook omgesien word na die behoeftes van die liggaam

Volgens die Skrif moet daar, wat materiële dinge betref, meer ewewig in die liggaam wees:

“Ek bedoel nie dat julle gebrek moet ly om ander te kan help nie; maar sodat daar ewewig sal wees, moet julle wat nou oorvloed het, dié help wat gebrek ly” (**2 Kor. 8:13-14, NAV**).

(iii). Die behoeftes van die armes, weduwees en wese

In die Nuwe Testament word die behoeftes van die armes en die weduwees en die wese sterk beklemtoon (**Gal. 2:10, Jak. 1:26-27**).

(iv). Goeie dade en mededeelsaamheid (Heb. 13:16, Gal. 6:10)

Selfsugtigheid en afsydigheid teenoor jou medemens se nood kan nie met die leringe van Jesus vereenselwig word nie. Die maklikste ding om te gee, is egter geld. Om jouself te gee in terme van aandag aan mense met behoeftes is nie altyd so maklik nie

(v). Ondersteuning van bedieninge wat voldoen aan Nuwe Testamentiese vereistes

Slotsom

Die meeste leraars wat **Maleagi 3:10** as grondslag vir hulle tiendelering gebruik, ignoreer die hele konteks van **Numeri 18** waar God die spesifikasies van hoe die tiende stelsel toegepas moet word, gee. Uit die 55 verse wat die 4 hoofstukke van Maleagi uitmaak waarin die priesters aangespreek word omdat hulle besoedelde voedsel en blinde en siek diere offer, kies tiendeleraars gewoonlik spesifiek **Maleagi 3:10** en plaas dit as  n reël op die kerk. Die vraag kan nou gevra word: watter beginsel van Bybeluitleg word gebruik om uit 55 verse, spesifiek **Maleagi 3:10** te kies en al die ander in dieselfde boek te ignoreer? As so  n beginsel nie gegee kan word nie, wat behoed enigiemand om byvoorbeeld volgende Sondag  n skaap in die kerk te offer en **Maleagi 2:8** as regverdiging aan te haal. Baie stel hulle onkunde in verband met gesonde beginsels van Skrifuitleg ten toon in die manier wat die tiendelering aangebied word.

Nick Maartens

Jeffreysbaai

0827826074

E-pos: nickmaartens@hotmail.com